

ലേഖകരായ ഡോ. എൻ. ജയദേവൻ നമ്പൂതിരി, ഡോ. എ.ബ്രഹ്മം മാത്യു എന്നിവർ സഹയാത്രികരായ ജോജോ, ജിജി, ബിജു എന്നിവരോടൊപ്പം ഇസ്രയേലി ഡെയറി ഫാമിൽ

മരുഭൂമിയിൽ പാലാഴി

കേരളത്തിലെ ക്ഷീരകർഷകർക്ക് ഇസ്രയേലിൽനിന്നു ചില പാഠങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു, അവിടെ പഠനയാത്ര നടത്തിയ പ്രഗൽഭ മുഗരക്ഷണ വിദഗ്ധർ

**ഡോ. എ.ബ്രഹ്മം മാത്യു*
ഡോ. എൻ. ജയദേവൻ നമ്പൂതിരി****

മരുഭൂമിയിൽ ഒത്തുകൂടിയ ഒരു വിഭാഗം ജനങ്ങൾ. സമ്പന്നമായുണ്ടായിരുന്ന വിത്തിനങ്ങളും വളർത്തുമൃഗങ്ങളുമൊക്കെ നഷ്ടപ്പെട്ട അവർക്ക് എല്ലാം പുജ്യത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങണമായിരുന്നു. ശാസ്ത്രത്തെ ആശ്രയിച്ചു ഭക്ഷ്യോൽപാദനം തുടങ്ങിയ അവർ ഇന്ന് പാലും പഴവും പച്ചക്കറികളും ധാരാളമായി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നു. സ്വന്താവശ്യത്തിനു ശേഷം വലിയ തോതിൽ കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്നു!

ഇസ്രയേൽ എന്ന അത്ഭുതരാജ്യത്തെക്കുറിച്ചാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കാനും കാരണം അവരെപ്പോലെ അവർ മാത്രമേയുള്ളൂ. അവർ വികസിപ്പിച്ച കൃഷിരീതികൾ കണ്ടുപഠിക്കാൻ ലോകത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ആളുകളെത്തുന്നു. കാർഷികമേഖലയിൽ പുതിയ പാതകൾ വെട്ടിത്തുറന്ന അവർക്കൊപ്പം സഞ്ചരിക്കാൻ ലോകം നിർബന്ധിതമാണെന്നു ലോകജനത. ഡെ

യറിമേഖലയിലെ പല പരിഷ്കാരങ്ങളുടെയും തുടക്കക്കാരെന്ന നിലയിൽ ഭാവിയിലെ മാറ്റങ്ങൾ മുൻകൂട്ടി അറിയാൻ അവരെ കണ്ടുപഠിക്കുക തന്നെ വേണം. കേരളത്തിന്റെ അത്രയുംപോലും ഭൂവിസ്തൃതിയില്ലാത്ത ഇസ്രയേലിന്റെ പകുതിയിലേറെയും മരുഭൂമിയാണ്. കേരളത്തിൽ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ആറിലൊന്നു മാത്രമാണ് ഇവിടെ മഴ. പല വ്യവസായങ്ങളിലും സാങ്കേതിക വിദ്യകളിലും മുൻനിരക്കാരായ ഈ രാജ്യം സ്പാർട്ട് സ.രംഭങ്ങളുടെ പരുദീസയാണ്. മഴവെള്ളസംഭരണം, കൃത്യതാക്ഷിണി തുടങ്ങിയ ആശയങ്ങളുടെ തുടക്കവും ഇവിടെത്തന്നെ.

ഇസ്രയേലിലെ ആകെ കാർഷികോൽപാദനത്തിന്റെ 40 ശതമാനം മുഗരക്ഷണമേഖലയിൽനിന്നാണ്. അതിൽ പകുതിയോളം ക്ഷീരോൽപാദനത്തിലൂടെയും. കിബൂട്ട്സ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന കമ്മ്യൂണിറ്റികളാണ് പൊതുവെ ഫാം നടത്തുന്നത്. പ്രവാസികളായിരുന്ന കാലത്ത് ജന്മനാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തി ജീവിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചു യഹൂദർ കണ്ട സപ്നമാണ് കിബൂ

ട്ട്സ് എന്ന ആശയമായി വളർന്നത്. തിരികെയത്തിയവരുടെ കൂട്ടായ്മകൾ പൊതുവായി സ്വന്തം മണ്ണിൽ ഒരുമിച്ച് അധാനിച്ച് സന്ധപര്യപ്തത നേടുകയാണ് ഇതിലൂടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. കിബൂട്ട്സിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിൽ 163 ഡെയറി ഫാമുകളുണ്ട്. കൂടുംബങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള മൊർഷാവിലാകട്ടെ, അഞ്ഞൂറോളം ഫാമുകളും എന്നാൽ ആകെ ഉൽപാദനത്തിന്റെ 60 ശതമാനവും കിബൂട്ട്സിൽതന്നെ. കൃഷിസ്ഥലത്തിന്റെയും ജലത്തിന്റെയും ഉടമസ്ഥത സർക്കാരിനു മാത്രം. കൃഷിക്കു സർക്കാർ അനുമതി ലഭിച്ചവർക്കേ ഫാം നടത്താനാവുകയുള്ളൂ.

ക്ഷീരോൽപാദനരംഗത്ത് ഇസ്രയേലിന്റെ മുന്നേറ്റം കണ്ടു മനസ്സിലാക്കാനും നമ്മുടെ സാഹചര്യങ്ങൾക്കു പറ്റിയ മാതൃകകൾ അനുകരിക്കാനുമുള്ള ആഗ്രഹത്തോടെയാണ് ഡിസംബറിൽ ഞങ്ങൾ ഇസ്രയേലിനുപോയത്. അങ്കമാലി നവ്യ ഫാം ഉടമകളായ ബിജു, ഭാര്യ ജിജി, ഒക്കൽ ഗ്രീൻലാൻഡ് ഫാം ഉടമജോജോ എന്നിവരും പഠനയാത്രയിൽ പങ്കാളികളായി. ഇസ്രയേലി ഡെയറി സ്കൂൾ മേധാവി ഒഫിയർ ലാംഗറാണ് ഈ അപൂർവ്വ അവസരം ഞങ്ങൾക്കായി ക്രമീകരിച്ചത്. ഒരു വർഷം 11,772 കിലോ പാലാണ് ഒരു ഇസ്രയേലി പശുവിന്റെ ശരാശരി ഉൽപാദനക്ഷമത. പ്രജനനം മുതൽ വിപണനത്തിൽവരെ സാമ്പ്രദായികരീതികൾ പൊളിച്ചെഴുതി അവർ നടത്തിയ പരിഷ്കാരങ്ങളാണ് പാലിന്റെ ഉൽപാദനക്ഷമതയിൽ ഒന്നാംസ്ഥാനക്കാരായിരുന്ന അമേരിക്കയെ മറികടക്കാൻ ഇസ്രയേലിനെ സഹായിച്ചതെന്ന് സന്ദർശനത്തിൽ ബോധ്യപ്പെട്ടു. ആ മിക

വുകൾ ഇവിടെ പങ്കുവയ്ക്കുന്നു.

പ്രജനനം

തിവ്രമായ ചൂടു തണുപ്പുമൊക്കെ അനുഭവപ്പെടുന്ന രാജ്യമാണ് ഇസ്രായേൽ. കടൽത്തീരങ്ങളിൽ ഈർപ്പവും ചൂടും ചൂടും ഈർപ്പവുമൊക്കെ കേരളത്തിലെ ഡെയറിമേഖലയുടെയും വെല്ലുവിളികളാണല്ലോ? ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഇസ്രായേലുകാർ ഏത് ഇനത്തെയാണ് വളർത്തുന്നതെന്നറിയാൻ ആകാംക്ഷയുണ്ടായിരുന്നു. തനതു പരമ്പരാഗത ഇനങ്ങൾ ഇല്ലാതിരുന്ന അവർ സന്തമായി രാജ്യം രൂപീകരിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ ഇറക്കുമതി ചെയ്ത ഉരുക്കളെ ഉപയോഗിച്ച് ബ്രിഡിങ് ആരംഭിച്ചു എന്നാണ് ചരിത്രം. 1910ൽ ഡഗ്ലാസ് ഹാലണ്ട് എന്ന കിബൂട്ട്സിലായിരുന്നു അത്. എന്നാൽ കഠിനമായ കാലാവസ്ഥയിൽ ആ പരീക്ഷണം പരാജയപ്പെട്ടു. പിന്നീട് രാജ്യം രൂപീകൃതമായ ശേഷം അമേരിക്കൻ എച്ച് എഫ് ഇനത്തിന്റെ ബീജം കൊണ്ടുവന്നു നടത്തിയ പ്രജനനപദ്ധതിയാണ് ഈ രംഗത്തെ ഇസ്രായേൽ മികവിന് അടിസ്ഥാനമിട്ടത്.

ഇസ്രായേലിന്റെ സമാന സാഹചര്യങ്ങളിൽ വളരുന്ന ഡമാസ്കസ് പശുക്കളെയാണ് ഇതിന് ഉപയോഗിച്ചത്. ഇപ്രകാരമുണ്ടായ മൂലകളെ സൂഷ് ഷിച്ച് ശേഷം ഡച്ച് കാളകളെയും വർഗസങ്കരണത്തിനു പ്രയോജനപ്പെടുത്തി. തുടർച്ചയായ സങ്കരണപ്രക്രിയയിലൂടെ സന്തം സാഹചര്യങ്ങളോടു പൊരുത്തപ്പെട്ട ഇസ്രായേൽ ഹോൾസ്റ്റീൻ പശുക്കളെ അവർ സൂഷ് ഷിച്ച് ചെയ്തു. എന്നാൽ അത്ര ലളിതവും എളുപ്പവുമായിരുന്നില്ല ഈ പ്രജനന പ്രക്രിയ. ഒട്ടേറെ വർഷങ്ങൾ നീളുന്ന തുടർനിരീക്ഷണവും തിരഞ്ഞെടുപ്പും വിവിധ ഗുണഗണങ്ങളുടെ യോജ്യമായ സങ്കലനവുമൊക്കെ ചേർന്ന് ഏറെ സങ്കീർണമായിരുന്നു. എങ്കിലും താരതമ്യേന ചുരുങ്ങിയ കാലത്തിനുള്ളിൽ ലക്ഷ്യം കാണാൻ ഇസ്രായേലിനു സാധിച്ചത് വേറിട്ട പ്രജനനശൈലിയിലൂടെയാണ്.

അമേരിക്കയിലും ഇന്ത്യയിലുമൊക്കെ പിന്തുടരുന്ന പ്രജനന ശൈലിയല്ല ഇസ്രായേലുകാരുടേത്. കാളകളുടെ സന്തതിപരമ്പരകളുടെ മികവ് കണക്കിലെടുത്താണ് പൊതുവെ കൃത്രിമ ബീജാധാനത്തിനുള്ള ബീജം തിരഞ്ഞെടുക്കുക. എന്നാൽ ഇസ്രായേലിൽ സഹോദരികളുടെ ഉൽപാദന മികവാണ് ഇക്കാര്യത്തിൽ പരിഗണിക്കുക. കൃത്യത അൽപം കുറയുമെങ്കിലും വളരെ വേഗം ലക്ഷ്യത്തിലെത്താൻ ഈ രീതി സഹായകമാണ്. സന്തതികളുടെ മികവ് പരിഗണിക്കുന്ന പ്രജനന പദ്ധതികളിൽ ഏഴു വർഷം വരെ കാത്തിരുന്നാലേ നല്ല ബീജം

കണ്ടെത്താനാകൂ. എന്നാൽ ഇസ്രായേലുകാർ കേവലം 5 വർഷത്തിനകം ഇതു സാധിക്കുന്നു. സിയോൻ എന്ന കമ്പനിയാണ് ഇസ്രായേലിൽ കന്നുകാലി പ്രജനനത്തിനു മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നത് - നമ്മുടെ കെ എൽ ഡി ബോർഡ് പോലെ. അമേരിക്കൻ എച്ച് എഫ് പശുക്കളിൽനിന്ന് ഉരുത്തിരിച്ചെടുത്ത ഇസ്രായേൽ ഹോൾസ്റ്റീൻ പശുക്കളാണ് ഇന്ന് ഇവിടുത്തെ ഡെയറി ഫാമുകളിലേറേയും. 10 ശതമാനത്തോളം വിദേശ ഇനങ്ങളുടെ ഇറക്കുമതിയും അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഇസ്രായേൽ ഹോൾസ്റ്റീൻ

സന്തം പ്രജനനപദ്ധതിയിലൂടെ വികസിപ്പിച്ച ഈ പശുക്കൾക്ക് ശരാശരി 800 കിലോ തൂക്കമുണ്ട്. 900 കിലോ തൂക്കമുള്ള പശുക്കളെത്തേണ്ടി കണ്ടു.

വായു സഞ്ചാരത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകി നിർമ്മിച്ച തൊഴുത്ത്

ഒട്ടും തടിച്ചുകൊഴുക്കാത്ത, നല്ല ഉയരമുള്ള, നെഞ്ചളവ് കൂടുതലുള്ള, ദൃഢമായ കൈകാലുകളുള്ള, ഉയർന്ന ഉൽപാദനക്ഷമതയ്ക്ക് യോജിച്ച അകിടുള്ള ഇസ്രായേലി പശുക്കൾ ഏതൊരു ഡെയറിസംരംഭകന്റെയും മനംകവരും. ഇസ്രായേലുകാരുടെ ശാസ്ത്രീയ സമീപനത്തിന്റെ ഉത്തമ ഉദാഹരണം കൂടിയാണിവ. ഉൽപാദനം ഉയരും തോറും ഒരു ലിറ്റർ പാലിന്റെ ഉൽപാദനച്ചെലവ് കുറയുമെന്ന് ഇവിടുത്തെ ഡെയറി കർഷകർക്കറിയാം. ഉൽപാദനക്ഷമത കൂട്ടി പാൽവില നിയന്ത്രിക്കുകയാണ് അവർ ചെയ്യുന്നത്. ശാസ്ത്രീയമായി വളർത്തുന്ന കന്നുകൂട്ടികൾ 24 മാസമാകുമ്പോഴേക്കും ഒന്നാം കുറവ ആരംഭിക്കുന്ന രീതിയാണ് ഇവിടെ. ഇതുവഴി പരമാവധി ഉൽപാദനം ലഭിക്കുകയും ഉൽപാദനച്ചെലവ് കുറയുകയും ചെയ്യുന്നു.

സുഖതാമസം

തിവ്ര കാലാവസ്ഥയുള്ള നാട്ടിൽ എയർ കണ്ടീഷൻഡ് തൊഴുത്തുകളും ടൈൽ വിരിച്ച തറയുമൊക്കെ പ്രതീക്ഷിച്ച ഞങ്ങൾക്കു തെറ്റി. ഇസ്രായേലി

തിറ്റ

തീറ്റക്കാര്യത്തിൽ മറ്റൊരു ചിലവാത്ത വെല്ലുവിളിയാണ് ഇസ്രായേലിലെ കർഷകർ നേരിടുന്നത്. കൂടി വെള്ളമോ പച്ചപ്പുല്ലോ ഇല്ലാത്ത നാട്ടിലെ പശുവളർത്തലിനു മുന്നിൽ നമ്മുടെ വെല്ലുവിളികൾ നിസ്സാരം. കടൽവെള്ളത്തിലെ ഉപ്പ് പൂർണ്ണമായി നീക്കി ശുദ്ധീകരിച്ച വെള്ളമാണ് ഇവിടെ മനുഷ്യരും മൃഗങ്ങളുമൊക്കെ കുടിക്കുക. കൃഷിയാവശ്യങ്ങൾക്ക് 80 ശതമാനം ശുദ്ധീകരിച്ച ജലവും ലഭിക്കും. കൂഴലുകളിലൂടെ ഓരോ തൊഴുത്തിലുമെത്തുന്ന ജലത്തിന്റെ അളവിനു പരിധി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിശ്ചിത അളവ് വെള്ളം ഉപയോഗിച്ച് ഉരുക്കളെ കുടിപ്പിക്കുകയും കുളിപ്പിക്കുകയുമൊക്കെ വേണം. ഓരോ പശുവിന്റെയും പോഷകാവശ്യങ്ങൾ പരിഗണിച്ചു തയ്യാറാക്കുന്ന തീറ്റശീശിതമാണ് നൽകുക. അവ പൂർണ്ണമായും ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയാണ് ഇതിനായി രണ്ടു സങ്കരാകമ്പനികളുണ്ട്. പശുവിന്റെ ഉൽപാദന ചക്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഘട്ടങ്ങളിലെ ബോധി കണ്ടീഷനിങ്

സ്കോർ (ബിസിഎസ്) കൂടി കണക്കിലെടുത്താണ് ഇവർ തീറ്റശീശിതത്തിന്റെ ഫോർമുല കമ്പ്യൂട്ടേഷൻ നടത്തുന്നത്.

എന്നാൽ പര്യഷാഹാരം പ്രാദേശികമായി കണ്ടെത്തണം. ഇതിന് ഹേയും സൈലേജും വലിയ തോതിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതായി കാണാം. ഇസ്രായേലിൽ ധാന്യക്കൃഷി കുറവായതിനാൽ ഖരാഹാരത്തിനായി മറ്റു രാജ്യങ്ങളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. എന്നാൽ സൈലേജുണ്ടാക്കാനായി ഗോതമ്പ് കൃഷി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അത് പുവിടുമ്പോൾ വെട്ടി സംസ്കരിക്കും. എന്നാൽ ഡെയറി ഫാമുകളുമായി തിരിച്ച സൈലേജ് നിർമ്മാണം നടത്തുക. ഇതോടൊപ്പം വയറു നിറയ്ക്കാനായി ഈന്തപ്പനയുടെ ഓല, ഒലി വില വാഴപ്പിണ്ടി, വാഴയില എന്നിങ്ങനെ പ്രാദേശികമായി കിട്ടുന്ന എല്ലാ പച്ചപ്പുളകളും പശുക്കൾക്ക് നൽകാറുണ്ട്. ഇവിടെ ആനയ്ക്കു നൽകുന്നതുപോലെ പനമ്പട്ട അപ്പാടെ നൽകുകയല്ല ചെയ്യുന്നത്. പകരം ചെറുതായി അരിഞ്ഞു സംസ്കരിച്ച് നൽകും. കാലിത്തീറ്റയിൽ പൗൾട്രി ലിറ്റർ ചേർക്കുന്നതാണ് ഇസ്രായേലിന്റെ ബദൽവഴികൾക്ക് മറ്റൊരു ഉദാഹരണം. കുറഞ്ഞ ചെലവിലുള്ള പോഷകലഭ്യത മാത്രമാണ് ഇവർ ഇക്കാര്യത്തിൽ പരിഗണിക്കുന്നത്. ഏഴു മാസം പ്രായമാകുമ്പോൾ 200 കിലോ ശരീരഭാരമെത്തുന്ന ഉരുക്കളാണ് ഇവിടെയുള്ളത്. ഈ ഘട്ടം മുതൽ കോഴിക്കാഷ്ഠം ചേർത്ത കാലിത്തീറ്റ നൽകുന്നു.

ലെ തൊഴുത്തുകളിൽ കോൺക്രിറ്റ് ചെയ്ത തറയിൽപോലുമല്ല പശുക്കൾ നിൽക്കുന്നത്. കറവ നടക്കുന്ന മിക്കയിട് പാർലറുകൾക്കും വാഷ് ഏരിയയ്ക്കും മാത്രമാണ് കോൺക്രിറ്റ് തറയുള്ളത്. തൊഴുത്തിനുള്ളിലെ വായു പുറത്തേക്കു കളയാനും ശുദ്ധവായു ഉള്ളിലെത്താനും വിവിധ തരം ഫാനുകളാണ് കൂടുതലായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്. തൊഴുത്തിനു പുറത്ത് അമിതമായി കാറ്റു വീശുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ സന്ധ്യ പ്രവർത്തിക്കുന്ന വിൻഡ് കർട്ടനുകൾ ഉപയോഗിച്ച് പശുക്കളെ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും.

അന്തരീക്ഷവുമായി ഉരുകിച്ചെല്ലാതെ പൊരുത്തപ്പെടുത്തുന്നതു സംബന്ധിച്ച ബയോക്ലൈമറ്റോളജിപഠനത്തിലെ മുന്നേറ്റമാണ് ഡെയറിമേഖലയിലെ ഇസ്രയേലിന്റെ മികവിന്റെ അടിസ്ഥാനം. ഉഷ്ണത്തിൽനിന്നു സംരക്ഷിക്കാൻ (heat stress management) ഉരുകിച്ചെല്ലാതെ ശരീരത്തിലേക്ക് ശക്തമായി ജലം ചീറ്റിക്കുന്ന സംവിധാനവും ഇവിടെയുണ്ട്. ചൂടിനെതിരെ ഇതുപയോഗിച്ച് ദിവസേന 5 തവണയെങ്കിലും പശുക്കളെ നനയ്ക്കുന്നു. കുളിപ്പിക്കുകയല്ല, തണുപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. കറവയ്ക്കു തൊട്ടു മുൻപ് ശരീരം തണുപ്പിക്കുന്നതിനായി ഉരുകിച്ചെല്ലാതെ കുളിപ്പിച്ച് 15-20 മിനിറ്റ് ചെലവഴിക്കും.

ഉണങ്ങിയ ചാണകം മെത്തപോലെയോക്കി അതിൽ പശുക്കളെ നിർത്തുന്നു

തൊഴുത്തിൽനിന്നു ചാണകം വാരിപ്പുറത്തുകളയുന്ന സമ്പ്രദായം ഇവിടെയില്ല. രണ്ടു വരിയായി നിൽക്കുന്ന പശുക്കളുടെ നടുക്ക് ചാണകം കോരിയിടാനായി നെടുനീളത്തിൽ സ്ഥലമുണ്ടാവും. അവിടെ കുട്ടിയിടുന്ന ചാണകം തൊഴുത്തിലിട്ടുതന്നെ ഉണങ്ങുന്നു. ഇതിനായി വലിയ ഹെലികോപ്റ്റർ ഫാൻ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, ട്രാക്ടറിൽ ഘടിപ്പിച്ച പ്രത്യേക

കൾട്ടിവേറ്റർ ഉപയോഗിച്ച് ഈ ചാണകത്തിന്റെ മേൽഭാഗം പതിവായി ഇളക്കുന്നതും കണ്ടു. ഇന്ത്യയിൽനിന്ന് ഇറക്കുമതി ചെയ്ത ചെറു കൾട്ടിവേറ്ററാണ് പല തൊഴുത്തുകളിലും കണ്ടത്. അതിവേഗം ഉണങ്ങിക്കിട്ടുന്ന ചാണകം ക്രമേണ ഒരു മെത്തപോലെയോകും ഇതിലാണ് ഉരുകിച്ചെല്ലാ നിർത്തുന്നത്. പശുക്കൾക്കു നിൽക്കാൻ റബ്ബർമാറ്റ് ഇടാനില്ല. അതേസമയം ഇവയ്ക്കൊന്നും കാര്യമായ കുളമ്പുരോഗമുള്ളതായി ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതുമില്ല.

ലളിതമായും കാര്യക്ഷമമായും നിർമ്മിച്ചവയാണ് തൊഴുത്തുകൾ. ദിവസം രണ്ടു നേരം തൊഴുത്ത് കഴിയുന്ന നമ്മുടെ രീതി ഇവിടെ തിരെയില്ല. ഉപയോഗിച്ച ജലം പുനരുപയോഗിക്കാൻ ഇസ്രയേലുകാർ ബദ്ധശ്രദ്ധ രാണുതാനും. (ഡെയറിമേഖലയിലെ ഇസ്രയേലിന്റെ സാങ്കേതികമികവ്, ജലവിനിയോഗം, പൊതുസംവിധാനങ്ങളും പിന്തുണയും എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അടുത്ത ലക്കത്തിൽ)
 *ജനറൽ മാനേജർ (റിട്ട.), കെഎൽഡി ബോർഡ്**ഡപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ, മൃഗ സംരക്ഷണവകുപ്പ്, കോട്ടയം.
 @ jayadevan2901@gmail.com
 mathewabraham0702@gmail.com

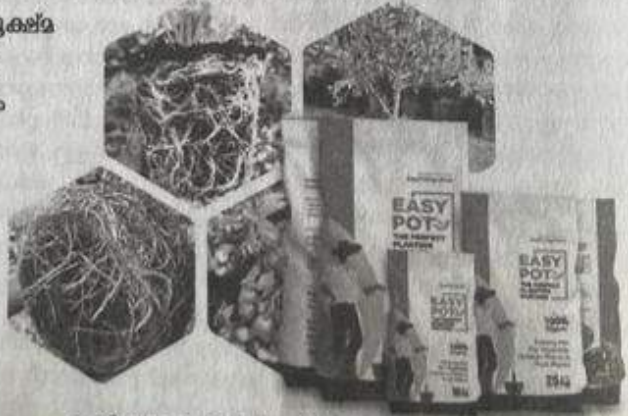

പൊന്ന് വിളയിക്കാൻ ഇനി എന്തിന് മണ്ണും വളവും!

#firsttimeinindia

POTTING MIX SPECIALLY MADE FOR VEGETABLE, FRUIT PLANTS, INDOOR/OUTDOOR PLANTS.

- ഈസി പോട്ട് മിക്സിൽ ധാരാളം ഓർഗാനിക് കാർബണും മറ്റ് സൂക്ഷ്മ മൂലകങ്ങളും അടങ്ങിയതിനാൽ ചെടികൾ അതിവേഗം വളരുന്നു.
- വായു സഞ്ചാരം കൂടുതലുള്ളതിനാൽ വെള്ളം കെട്ടി നിൽക്കലും വേർ ചീയലും ഫംഗസ് ബാധയും ഉണ്ടാകുന്നില്ല.
- ഈസി പോട്ട് പോട്ടിംഗ് മിക്സിന് ദാരം കുറവായതിനാൽ മാറ്റി നടലിനും റൈസ് ഫാമിങ്ങിനും വളരെ അനുയോജ്യമാണ്.
- എല്ലാത്തരം ഇൻഡോർ/ഔട്ട്ഡോർ പ്ലാന്റുകൾക്കും (ഫ്രൂട്ട് പ്ലാന്റ്, വെജിറ്റബിൾ, ഫ്ലവറിംഗ് പ്ലാന്റ്) അനുയോജ്യമാണ്.
- പൂർണ്ണമായും ഓർഗാനിക് ഉൽപന്നമായതിനാൽ സുരക്ഷിതമായി ഉപയോഗിക്കാം.

Dealership Enquiry: +91 9947 2096 52

മണ്ണില്ലാത്ത ഏറ്റവും ചിലവ് കുറഞ്ഞ കൃഷിരീതി

Malappuram & Online Distributor

Distributor: Kottayam, Pathanamthitta

Available in